مقاله پژوهشی
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۳، مرداد ۱۴۰۳، ۴۲۰-۴۰۷

نقش تعدیل‌گر هوش هیجانی در رابطه بین کمال‌گرایی و استرس والدینی: یک مطالعه توصیفی

سیده زهرا جلالی[۱]، سمانه بهزادپور[۲]

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۲/۱۷ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۱۴۰۳/۰۳/۲۱ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۱۴۰۳/۰۵/۲۷ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۵/۲۹

چکیده

زمینه و هدف: والدگری همراه با چالش‌ها و مسئولیت‌های متعدد، برای والدین به ویژه مادران استرس‌زا است. عوامل متعددی می‌توانند استرس والدینی را تحت تأثیر قرار دهند. هدف از مطالعه حاضر تعیین نقش تعدیل‌کننده هوش هیجانی در رابطه بین کمال‌گرایی و استرس والدینی در مادران دانش‌آموزان دوره ابتدایی بود.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر توصیفی است. جامعه آماری شامل مادران دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهرستان اراک در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند که از میان آن‌ها ۳۰۰ نفر به طور در دسترس انتخاب شدند و به پرسش‌نامه‌های کمال‌گرایی چند بعدی تهران، فرم کوتاه سنجش استرس والدینی و هوش هیجانی پاسخ دادند. داده‌ها با آزمون‌های همبستگی و مدل معادلات ساختاری تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که هوش هیجانی مادران با استرس والدینی رابطه منفی و معنی‌دار (r=-۰/۶۷) و کمال‌گرایی والدینی با استرس والدینی رابطه مثبت و معنی‌دار (r=۰/۲۶) دارد (P<۰/۰۰۱). اما میان کمال‌گرایی و هوش هیجانی در مادران رابطه معنی‌دار مشاهده نشد (P>۰/۰۵). بر اساس مدل ساختاری هوش هیجانی در ارتباط بین کمال‌گرایی و استرس والدینی نقش تعدیل‌کننده دارد (P<۰/۰۰۱).

نتیجه‌گیری: بر طبق یافته‌های مطالعه حاضر، به نظر می‌رسد کمال‌گرایی بالا و هوش هیجانی پایین در مادران می‌تواند استرس والدینی آن‌ها را افزایش دهد. از طرفی در مادرانی که هوش هیجانی بالایی دارند، کمال‌گرایی تأثیر کمتری بر استرس والدینی خواهد داشت. لذا افزایش هوش هیجانی در مادران پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: استرس والدینی، رابطه والد-کودک، کمال‌گرایی، هوش هیجانی

ارجاع: جلالی س‌ز، بهزادپور س، نقش تعدیل‌گر هوش هیجانی در رابطه بین کمال‌گرایی و استرس والدینی: یک مطالعه توصیفی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، سال ۱۴۰۳، دوره ۲۳ شماره ۵، صفحات: ۴۲۰-۴۰۷.

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی خانواده، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران
۲- (نویسنده مسئول) استادیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران
تلفن: ۰۲۱-۴۴۲۳۸۱۷۱، پست الکترونیکی: s.behzadpoor@usc.ac.ir

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

مقدمه

پدر و مادر بودن به همان اندازه که یک جنبه بیرونی و آشکار دارد یک تجربه و چالش ذهنی نیز هست. این نقش به همراه خود چالش‌ها و نیازهایی را فرامی‌خواند که یک سری احساسات منفی را همچون محرومیت، مظلوم واقع شدن، ترس و هم‌چنین استرس والدینی (Parental stress) ایجاد می‌کند (۱)

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که استرس والدینی تأثیر منفی بر ویژگی‌های والدینی مانند حساسیت، سرمایه‌گذاری بر روی کودک، کیفیت فرزندپروری، وقت‌گذرانی دو نفره با کودک و همکاری بین والدین می‌گذارد و در سطوح بالاتر باعث ایجاد مشکلات رفتاری و منفی‌گرایی در کودک می‌شود (۴-۲). استرس والدینی فرآیندی پیچیده است که در آن والدین احساس غرق شدن در نقش خود در رابطه با مسئولیت‌های مرتبط با آن را دارند (۵). از استرسورهای مربوط به حوزه والدین، کمال‌گرایی والدین (Parental perfections) است که می‌تواند تأثیر زیادی بر استرس والدینی داشته باشد (۷-۶).

والدین کمال‌گرا باید استانداردها و اهداف بالایی را تعیین کنند و دائماً میزان پیشرفت اهداف را زیر نظر داشته باشند. چنین تلاش‌هایی معمولاً طاقت‌فرسا هستند، چرا که والدین باید با فرزندان خود ارتباط برقرار کنند و آن‌ها را متقاعد کنند که استانداردهای والدین‌شان را رعایت کنند که گاهی باعث ایجاد درگیری با فرزندان خواهد شد (۸). در نهایت، اگر کودکان انتظارات والدین از خود را برآورده نکرده باشند، والدین کمال‌گرا ممکن است شکست کودکان را به بی‌کفایتی خود نسبت دهند (۹). هنگامی که چنین مبارزات طاقت‌فرسا و خودارزیابی منفی به طور مداوم یا به میزان قابل توجهی تجربه می‌شود، تجربیات منفی انباشته می‌شوند و به منبع مهمی از استرس والدین تبدیل می شوند (۱۰).

بر اساس نظریه تعادل بین خطرات و منابع، استرس مزمن والدینی هرگز نمی‌تواند تنها محصول یک عامل آسیب‌زا باشد، بلکه ناشی از عدم تعادل مزمن بین آسیب‌زاها و منابع در حوزه فرزندپروری است (۱۱). با توجه به این‌که استرس مزمن والدینی یک اختلال مرتبط با استرس است، تقاضاها/عوامل خطر به عنوان عواملی تعریف می‌شوند که به طور قابل توجه استرس والدین را افزایش می‌دهند، از جمله کمال‌گرایی والدینی، هوش هیجانی (Emotional intelligence) پایین، شیوه‌های بد فرزندپروری، وظایف و کارهای بی‌شمار والدینی، عدم حمایت از سوی خانواده گسترده. در مقابل، منابع/عوامل حفاظتی را می‌توان به عنوان عواملی تعریف کرد که به کاهش قابل توجه استرس والدین کمک می‌کنند. نمونه‌هایی از این عوامل عبارت هستند از: هوش هیجانی بالا، شیوه‌های خوب تربیت فرزند، اختصاص دادن زمان برای اوقات فراغت، فرزندپروری مثبت، حمایت بیرونی و غیره (۱۲). با توجه به تأثیر قوی کمال‌گرایی والدینی، هر عامل محافظی که انتظار می‌رود آسیب کمال‌گرایی والدین را کاهش دهد، باید به همان اندازه اهمیت داشته باشد. یکی از کاندیداهای خوب «هوش هیجانی» است (۱۳).

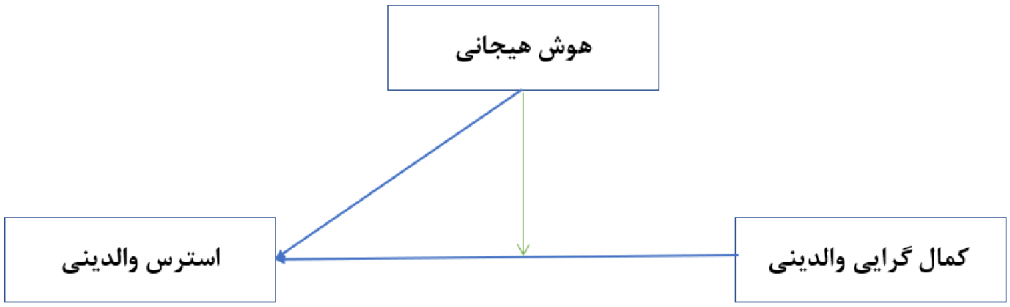
هوش هیجانی نشان دهنده میزانی است که افراد می‌توانند احساسات خود و دیگران را بیان، درک، تنظیم و استفاده کنند (۱۴). مشخص شده است که هوش هیجانی عامل محافظتی قوی در برابر استرس مزمن والدینی است (۱۵). بنابراین، احتمالاً هوش هیجانی که منجر به آگاهی بهتر از چگونگی مدیریت هیجان‌ها، مقابله با هیجان‌های منفی به طور مؤثر و مدیریت واکنش‌های هیجانی منفی می‌شود، می‌تواند اثر محافظتی در برابر کمال‌گرایی داشته باشد و از تأثیر آن بر استرس والدینی بکاهد (۱۶). هوش

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

هیجانی می‌تواند اثرات مضر تنظیم هیجانی ناسازگار ناشی از کمال‌گرایی والدینی را که می‌تواند باعث افزایش استرس والدینی شود، کاهش دهد (۶).

با وجود این‌که ارتباط بین کمال‌گرایی و استرس والدینی و هم‌چنین رابطه بین هوش هیجانی و استرس والدینی مورد بررسی قرار گرفته است، نقش تعدیل‌گر هوش هیجانی در رابطه بین کمال‌گرایی و استرس والدینی مورد بررسی قرار نگرفته است. هم‌چنین، با ورود کودکان به مدرسه و در دوره ابتدایی، کمال‌گرایی والدین نمود بیشتری پیدا می‌کند (۶). از این رو، هدف این پژوهش تعیین رابطه بین کمال‌گرایی و استرس با نقش تعدیل‌کنندگی هوش هیجانی در مادران دارای کودکان ۶ تا ۱۲ ساله محصل در دوره ابتدایی است. مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است.

شکل ۱- مدل مفهومی رابطه کمال‌گرایی و استرس والدینی با توجه به نقش تعدیل‌گر هوش هیجانی در مادران

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع توصیفی است. جامعه آماری این پژوهش شامل مادرانی بود که فرزند آن‌ها در محدوده سنی ۶ تا ۱۲ سالگی قرار داشته و در مدارس ابتدایی شهرستان اراک در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. به منظور محاسبه حجم نمونه ادبیات پژوهشی مربوط به مدل‌سازی بررسی شد، به طوری که Schumacker و Lomax حداقل نمونه برای مطالعات معادلات ساختاری را بین ۲۰۰ تا ۴۵۰ نفر پیشنهاد داده‌اند (۱۷). با احتساب مخدوش بودن برخی پرسش‌نامه‌ها، ۳۲۰ نفر برای نمونه و ورود به پژوهش در نظر گرفته شدند که در نهایت به دلیل ناقص و مخدوش بودن برخی پرسش‌نامه‌ها، داده‌های حاصل از ۳۰۰ نفر وارد تجزیه و تحلیل آماری شدند.

ملاک‌های ورود برای مادران به این پژوهش عدم وجود بیماری یا مشکل روانی و جسمی حاد یا مزمن مادر یا فرزند (به گزارش مادر) و حداقل تحصیلات سوم راهنمایی و ملاک‌های خروج شامل مخدوش بودن پرسش‌نامه‌ها بود.

برای اجرای پژوهش، پس از دریافت کد اخلاق (IR.ACECR.USC.REC.1402.006) از کمیته اخلاق دانشگاه علم و فرهنگ، با مراجعه به اداره کل آموزش و پرورش استان مرکزی، با استناد به تأییدیه‌ای که از طرف گروه آموزشی محترم دریافت شد و بر اساس ضوابط اداری این ارگان نامه‌ای رسمی مشتمل بر ابلاغ برای همکاری با پژوهش‌گر به آموزش و پرورش ناحیه دو شهرستان اراک ارسال شد. با حضور در ناحیه مورد نظر از مجموع ۶۳ دبستان ابتدایی، ۸ دبستان به صورت در دسترس

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

انتخاب شدند و ابلاغیه‌ها به آن‌ها ارسال شد. لینک پرسش‌نامه در نرم‌افزار "شاد"، در اختیار مدیران مدارس قرار داده شد. تمام مدیران به سامانه شاد دسترسی داشتند و پرسش‌نامه‌ها را در گروه‌های آموزشی که شامل مادران و معلم‌ها بودند، قرار دادند. تکمیل پرسش‌نامه‌ها ۲ ماه زمان برد. در سراسر مراحل پژوهش اصول اخلاقی رعایت شد، به طوری‌که هدف پژوهش برای تمامی مشارکت‌کنندگان به طور کامل شرح داده شد، آن‌ها در صورت داشتن رضایت به همکاری در پژوهش مشارکت کردند و هر زمان مایل بودند می‌توانستند از ادامه پاسخ‌گویی کناره‌گیری کرده و به مشارکت خود پایان دهند. ویژگی‌های دموگرافیک اخذ شده از نمونه‌ها شامل: سن مادر، سن کودک، جنسیت کودک، سطح تحصیلات مادر، شغل مادر و تعداد فرزندان بود. مادران پرسش نامه‌های ذیل را تکمیل کردند:

پرسش‌نامه کمال‌گرایی چند بعدی تهران (Tehran Multidimensional Perfectionism Scale): این پرسش‌نامه توسط Besharat در سال ۱۳۸۶ تهیه و تدوین شده است و دارای ۳۰ گویه است که کمال‌گرایی را در سه زیر مقیاس اندازه‌گیری می‌نماید: کمال‌گرایی خودمدار (۱۵ گویه) شامل سؤالات ۱، ۳، ۵، ۷، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۲۱، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۲۸ و ۳۰، کمال‌گرایی دیگرمدار (۱۱ گویه) شامل سؤالات ۴، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۷ و ۲۹ و کمال‌گرایی جامعه‌مدار (۴ گویه) شامل سؤالات ۲، ۶، ۲۲ و ۲۴. نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) انجام می‌شود. حداقل و حداکثر نمره اکتسابی در این پرسش‌نامه به ترتیب ۳۰ و ۱۵۰ می‌باشد و نمره بالاتر نمایانگر کمال‌گرایی بیشتر است. Besharat اعتبار محتوایی مقیاس کمال‌گرایی چند بعدی تهران را با استفاده از ضرایب توافق Kendall برای ابعاد کمال‌گرایی خودمدار (۰/۸۰) ، کمال‌گرایی دیگرمدار (۰/۷۲) و کمال‌گرایی جامعه‌مدار (۰/۶۹) محاسبه کرده و ضریب بازآزمایی همبستگی بین نمره‌های ۷۸ نفر از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله دو تا چهار هفته برای مؤلفه کمال‌گرایی خودمدار r=۰/۸۵، برای کمال‌گرایی دیگرمدار r=۰/۷۹، و برای کمال‌گرایی جامعه‌مدار r=۰/۸۴ به‌دست آورده است. هم-چنین، همسانی درونی مقیاس کمال‌گرایی تهران با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل آزمودنی‌ها (n=۵۰۰)، برای مؤلفه‌های محاسبه شد که نشانه همسانی درونی رضایت بخشی است (۱۸). در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای کمال‌گرایی خودمدار ۰/۸۶، کمال‌گرایی دیگر مدار ۰/۸۹ و کمال‌گرایی جامعه‌مدار ۰/۹۰ و برای کل پرسش‌نامه ۰/۸۸ محاسبه شد.

پرسش‌نامه فرم کوتاه سنجش استرس والدینی (Parenting Stress Inventory): پرسش‌نامه سنجش استرس والدینی که یک ابزار خودگزارشی است، توسط Abidin و همکارش در سال ۱۹۹۵ به منظور سنجش استرس والدینی تهیه و تدوین گردیده است (۱۹). این پرسش‌نامه دارای ۳۶ گویه است. شیوه نمره‌گذاری بر روی طیف لیکرت از ۱ تا ۵ (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) انجام می‌شود. حداقل و حداکثر نمره اکتسابی در این پرسش‌نامه به ترتیب ۳۶ و ۱۸۰ می‌باشد و هرچه امتیاز حاصل شده از این پرسش‌نامه بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر استرس والدینی خواهد بود و بالعکس. مطالعه ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه سنجش استرس والدینی، توسط Abidin و همکارش بر روی نمونه‌ای از مادران قفقازی دارای کودک زیر ۴ سال انجام شد. در این مطالعه، همسانی درونی ابزار ۰/۸۰ به دست آمد و همبستگی بین نمره نهایی فرم‌های کوتاه و بلند در این نمونه‌ها ۰/۹۴ بود (۱۹). ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار در ایران برای والدین کودکان سنین پیش از دبستان مورد بررسی قرار گرفته است و آنان ضریب آلفای کرونباخ از ۰/۵۹ تا ۰/۸۶ و هم‌چنین ضریب اعتبار بازآزمایی در طول ۱۶ روز بعد از اجرای دور اول را از ۰/۹۲

CCBY-NC.4.0 DEED
[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

تا ۰/۹۷ گزارش کرده‌اند (۲۰). در پژوهش حاضر، ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌نامه ۰/۸۹ محاسبه گردید.

پرسش‌نامه هوش هیجانی (Emotional Intelligence Questionnaire): این پرسش‌نامه در سال ۲۰۰۰ توسط Bar-On و همکارش طراحی شد و شامل ۱۳۳ سؤال است. گزینه‌ها بر روی یک طیف ۵ درجه‌ای لیکرتی تنظیم شده‌اند، نمره‌گذاری از ۵ به ۱ (کاملاً موافقم ۵ و کاملاً مخالفم ۱) و در بعضی سؤالات با محتوای منفی یا معکوس از ۱ به ۵ (کاملاً موافقم ۱ و کاملاً مخالفم ۵) انجام می‌شود. حداقل و حداکثر نمره اکتسابی در این پرسش نامه به ترتیب ۱۳۳ و ۶۶۵ می‌باشد و کسب امتیاز بیشتر در این آزمون نشانگر هوش هیجانی بالاتر است. همسانی درونی پرسش-نامه هوش هیجانی Bar-On با استفاده از روش کرونباخ محاسبه شده است. میانگین ضرایب آلفای کرونباخ از ۰/۶۶ تا ۰/۸۶ به دست آمد. پایایی بازآزمایی بعد از یک ماه از ۰/۸۵ و بعد از ۴ ماه ۰/۷۵ بوده است (۲۱). در پژوهش Nejati و Meshkat، ضریب اعتبار برای آزمودنی‌ها با هدف پژوهشی ۰/۷ و برای آزمودنی‌ها با هدف بالینی ۰/۹ مورد تأیید و مناسب تشخیص داده شد. آلفای کرونباخ نیز ۰/۹۳ محاسبه گردید. از طرف دیگر، پایایی به روش زوج و فرد ۰/۸۸ اعلام گردید (۲۲). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ پرسش‌نامه ۰/۸۸ به دست آمد.

از نرم افزارهای SPSS نسخه ۲۸ و AMOS نسخه ۲۴ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد. داده‌ها در دو بخش توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شدند. در بخش توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین، انحراف استاندارد استفاده شد و در بخش استنباطی با توجه به ماهیت سؤال و فرضیه‌های پژوهش، آزمون‌های همبستگی Pearson و مدل معادلات ساختاری تعدیل گر با استفاده از مدل کامل اثر تعاملی (Full indicator interaction method) به‌کار برده شدند. قبل از اجرای آزمون‌های آماری مذکور، پیش‌فرض‌های آماری این آزمون‌ها مورد بررسی قرار گرفتند. جهت بررسی پیش فرض نرمال بودن داده ها از مقادیر کجی و کشیدگی و برای بررسی داده‌های پرت چندمتغیره از روش فاصله‌ای ماهالانوبیس (Mahalanobis) استفاده شد و شاخص‌های برازش مدل شامل شاخص نیکویی برازش (Goodness of Fit Index; GFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (Comparative Fit Index; CFI)، شاخص برازش افزایشی (Incremental Fit Index; IFI)، شاخص تاکر-لوییز (Tucker-Lewis Index; TLI)، مجذور خی-دو نسبی (χ^2/df) و ریشه میانگین مجذورات تقریب خطا (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA) مورد بررسی قرار گرفتند. لازم به ذکر است که برای تجزیه و تحلیل داده‌های توصیفی و نیز آزمون همبستگی Pearson و روش فاصله‌ای ماهالانوبیس (Mahalanobis) از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۸ و محاسبه شاخص‌های برازش مدل و ضرایب مسیر در معادلات ساختاری از نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۴ استفاده شد. سطح معناداری در آزمون‌ها ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

در این پژوهش ۳۰۰ نفر از مادران متأهل شرکت کردند که دارای میانگین سن ۳۷/۴۱ سال با انحراف معیار ۵/۳۷ سال بودند. دامنه سنی مادارن از ۲۸ تا ۴۳ سال بود. دامنه سنی کودکان نیز از ۶ تا ۱۲ سال با میانگین ۸/۸۴ سال و انحراف معیار ۱/۸۵ سال بود. از نظر شغل، ۲۰۲ نفر (۶۷/۵ درصد) خانه‌دار، ۶۱ نفر (۲۰/۵ درصد) شاغل تمام‌وقت و ۳۷ نفر (۱۲ درصد) شاغل پاره‌وقت بودند. از نظر سطح تحصیلات، ۵۴ نفر (۱۸ درصد) تحصیلات زیر دیپلم، ۱۳۵ نفر (۴۵ درصد) تحصیلات دیپلم، ۲۲ نفر (۷/۳ درصد) تحصیلات فوق دیپلم، ۷۹ نفر (۲۶/۳ درصد) تحصیلات لیسانس، ۷ نفر (۲/۳ درصد) تحصیلات فوق لیسانس و ۳ نفر (۱ درصد)

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

تحصیلات دکتری داشتند. تعداد ۱۳۵ کودک (۴۵ درصد) دختر و ۱۶۵ کودک (۵۵ درصد) پسر بودند. در گروه نمونه، ۱۵۵ مادر (۵۱/۷ درصد) یک فرزند، ۷۳ مادر (۳۶/۷ درصد) دو فرزند، ۲۷ مادر (۹ درصد) سه فرزند، ۶ مادر (۲ درصد) چهار فرزند، ۱ مادر (۰/۳ درصد) شش فرزند و ۱ مادر (۰/۳ درصد) ۸ فرزند داشتند.

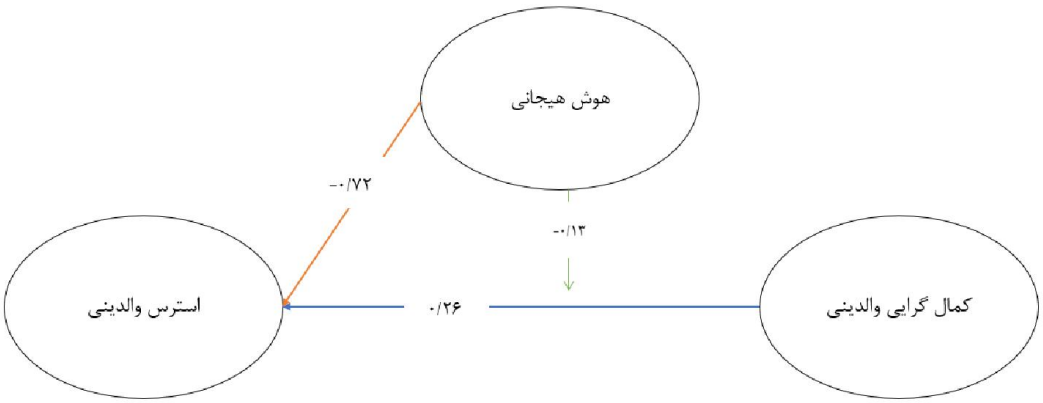
ویژگی‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ آمده است. جدول ۱، شاخص‌های توصیفی و ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. همبستگی بین استرس والدینی و کمال‌گرایی برابر با ۰/۲۶ و همبستگی بین استرس والدینی و هوش هیجانی برابر با ۰/۶۷- و معنادار بودند.

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار و ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش در مادران دارای دانش‌آموز ۶ تا ۱۲ ساله محصل در مقطع ابتدایی شهرستان اراک در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ (n=۳۰۰)

عامل ها و خرده مقیاس‌ها	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	۱	۲
۱- استرس والدینی	۸۶/۲۰	۱۹/۹۶	۰/۵۳	۰/۱۸	-	-
۲- کمال‌گرایی	۱۰۲/۲۸	۱۰/۹۹	۰/۰۵	۰/۱۴	۰/۲۶*	-
۳- هوش هیجانی	۴۶۵/۹۸	۴۸/۹۷	-۰/۲۵	۰/۰۲	-۰/۶۷**	-۰/۰۴

ضریب همبستگی *Pearson، P<۰/۰۵ *، P<۰/۰۱ **

برای بررسی اثر تعدیل‌گر هوش هیجانی از مدل معادلات ساختاری تعدیل‌گر با استفاده از مدل کامل اثر تعاملی (Full indicator interaction method) استفاده شده که مدل مفهومی آن در شکل ۲ با ضرایب مسیر استاندارد شده و بارهای عاملی ارائه گردیده است. قبل از بررسی و تفسیر مدل، فرضیات مدل مربوطه شامل عدم تخطی جدی از نرمال بودن متغیرها با بررسی عدم وجود داده‌های پرت و شاخص‌های برازش مدل مورد بررسی گرفتند.

شکل ۲- مدل مفهومی نقش تعدیل‌گر هوش هیجانی در رابطه کمال‌گرایی و استرس والدینی همراه با ضرایب مسیر در مادران دارای دانش‌آموز ۶ تا ۱۲ ساله محصل در مقطع ابتدایی شهرستان اراک در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ (n=۳۰۰)

برای بررسی داده‌های پرت چندمتغیره از روش فاصله‌ای ماهالانوبیس (Mahalanobis) استفاده گردید که داده‌هایی با میزان مقادیر احتمالی کمتر از ۰/۰۰۱ از داده‌ها حذف گردید (۲۳). به منظور بررسی نرمال بودن و تقارن متغیرها از شاخص‌های چولگی و کشیدگی استفاده شده است که طبق یافته‌های جدول ۱، به دلیل قرارگیری چولگی متغیرها در بازه (۲+ تا ۲-) و

CCBY-NC.4.0 DEED

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

کشیدگی در بازه (۳+ تا ۳-) تخطی جدی از این فرضیه پس از حذف داده‌های پرت دیده نشد (۲۳). یکی دیگر از پیش‌فرض‌های مدل معادلات ساختاری بررسی شاخص‌های برازش مدل بوده که نتایج آن در جدول ۲ ارائه شده است. یکی دیگر از پیش‌فرض‌های مدل معادلات ساختاری بررسی شاخص‌های برازش مدل است که نتایج به دست آمده و هم‌چنین میزان قابل قبول این شاخص‌ها برای تأیید برازش مدل (۲۴) در جدول ۲ ارائه شده است. بر اساس شاخص‌های به‌دست آمده به جزء GFI که مقداری کمتر از ۰/۹۰ داشت، در بقیه شاخص‌های برازش مدل شامل CFI، IFI، TLI، χ^2/df و RMSEA مقدار قابل قبول حاصل شد که در جمع‌بندی می‌توان از مطلوبیت مناسب مدل برازش شده پس از اصلاح مدل شامل حذف داده‌های پرت و اعمال اصلاحات مدل اطمینان حاصل کرد.

جدول۲- شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری نقش تعدیل‌گر هوش هیجانی در ارتباط بین کمال‌گرایی و استرس والدینی در مادران دارای دانش‌آموز ٦ تا ١٢ ساله محصل در مقطع ابتدایی شهرستان اراک سال تحصیلی ١٤٠٢-١٤٠٣ (n=٣٠٠)

شاخص	χ^2/df	GFI	CFI	IFI	TLI	RMSEA
میزان شاخص	۱/۹۶	۰/۸۵	۰/۹۵	۰/۹۵	۰/۹۵	۰/۰۵
میزان قابل قبول (۲۴)	< ۵	> ۰/۹۰	≥ ۰/۹۵	> ۰/۹۰	≥ ۰/۹۵	< ۰/۰۶

در جدول ۳، به ارائه ضرایب رگرسیونی استاندارد شده، ضرایب رگرسیونی غیر استاندارد شده و سطح معنی‌داری آن‌ها پرداخته شده است. بر اساس نتایج حاصله از جدول ۳، تأثیر کمال‌گرایی بر روی استرس والدینی مثبت حاصل شده و این تأثیر مثبت در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ معنی‌دار به‌دست آمده است (P<۰/۰۰۱). این ارتباط مثبت با میزان ۰/۵۰ بیانگر افزایش ۰/۵۰ استرس والدینی به ازای افزایش یک واحدی کمال‌گرایی (به ازای ثابت بودن بقیه متغیرها) است. برای بررسی نقش تعدیل‌گری هوش هیجانی نیز با توجه به معنی‌داری اثر متقابل هوش هیجانی و کمال‌گرایی (P=۰/۰۰۶) و ضریب مسیر منفی (۰/۱۳-) نشان دهنده اثر تعدیل‌گر کاهشی این متغیر در ارتباط کمال‌گرایی و استرس والدینی است.

جدول ۳- جدول ضرایب مسیر مدل تعدیل‌گر هوش هیجانی در ارتباط بین کمال‌گرایی و استرس والدینی در مادران دارای دانش‌آموز ٦ تا ١٢ ساله محصل در مقطع ابتدایی شهرستان اراک در سال تحصیلی ١٤٠٣-١٤٠٢ (n=٣٠٠)

مسیر	ضریب رگرسیون استاندارد شده	ضریب رگرسیون غیر استاندارد شده	مقدار P
کمال گرایی * هوش هیجانی ← استرس والدینی	-۰/۱۳	-۰/۰۱	۰/۰۰۶
کمال‌گرایی← استرس والدینی	۰/۲۶	۰/۵۰	<۰/۰۰۱
هوش هیجانی← استرس والدینی	-۰/۷۲	-۰/۳۶	---

بحث

مطالعه حاضر با هدف تعیین نقش تعدیل‌کننده هوش هیجانی در رابطه میان کمال‌گرایی و استرس والدینی در میان مادران دانش آموزان دوره ابتدایی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ انجام شد. نتایج نشان داد که ارتباط معنی‌داری بین هوش هیجانی مادران با استرس والدینی وجود دارد. این یافته با مطالعات پیشین که نشان دادند هر چه هوش هیجانی مادران بیشتر باشد، استرس والدینی کمتری را تجربه می‌کنند، همسو است (۱۶-۱۵). شواهد

CCBY-NC.4.0 DEED

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

اذعان دارند افراد دارای هوش هیجانی بالا، می‌توانند احساسات خود را در طیف وسیعی از شرایط و موقعیت‌ها، به طور مؤثرتری دست‌کاری و مدیریت کنند (۲۲). همان‌طور که در تعریف هوش هیجانی اشاره شد این مفهوم به توانایی شناسایی و شناخت مفاهیم و معانی احساسات، روابط بین آن‌ها، استدلال و حل مسئله اشاره دارد. به عبارتی، افراد با هوش هیجانی بالا در رویارویی با رویدادهای استرس‌زا مؤثرتر عمل می‌کنند زیرا آن‌ها احساسات خود را با دقت بیشتری درک و ارزیابی می‌کنند، آن‌ها می‌دانند که چه زمانی و چگونه احساسات خود را ابراز کنند و می‌توانند خلق و خوی خود را به روشی مؤثرتر تنظیم کنند (۲۵). هم‌چنین، هوش هیجانی به افراد کمک می‌کند تا احساس کنند که می‌توانند با موقعیت‌های دشواری که در زندگی خود با آن مواجه می‌شوند کنار بیایند که این مهارت‌ها در پیش‌گیری از استرس و سایر آسیب‌های روانی به‌ویژه در فرآیند فرزندپروری و رابطه میان والد و کودک دارای اهمیت قابل توجهی هستند (۱۵).

از یافته‌های دیگر این پژوهش وجود ارتباط مثبت و معنادار بین کمال‌گرایی مادران و استرس والدینی آن‌ها بود. مطالعات اخیر نیز از جمله مطالعه Hosseinzadeh-Oskouei و همکاران، Meeussen و Van Laar و Moreira و Canavarro نیز نشان دادند که کمال‌گرایی والدین می‌تواند استرس والدینی آن‌ها را افزایش دهد (۲۸-۲۶).

تحقیقات Meeussen و Van Laar نشان داده است مادران کمال‌گرایی که احساس فشار بیشتری نسبت به خود، در جهت یک والد کامل بودن داشتند، نسبت به مادرانی که کمتر این فشار را تجربه کرده بودند، سطح استرس و اضطراب بالاتری را تجربه می‌کردند (۲۷). بر اساس نظریه استرس والدینی Abidin و همکارش، در "حوزه مرتبط با والدین" که بخش مهمی از استرس والدگری، از والدین و نگرش آنان نشات می‌گیرد، یکی از این نگرش‌ها، "انتظارات بیش از حد بالا از خود" در افراد دارای کمال گرایی ناسازگارانه است (۱۹). به عبارتی فرض می‌شود والدین دارای کمال‌گرایی ناسازگارانه، اهدافی دور از واقعیت برای نقش‌های والدینی خود تعیین می‌کنند (مثلاً «من مادری خواهم بود که هرگز با فرزندش تندی و عصبانیت نخواهد کرد» و «فرزندم باید کاملاً ارگانیک غذا بخورد»)، که در این صورت از آن‌جایی که دست‌یابی به این رویداد و اهداف کاملاً غیرواقع‌بینانه است، می‌تواند استرس والدینی آن‌ها را افزایش دهد. هم‌چنین، نقش پیش‌بینی کننده کمال‌گرایی بر استرس والدینی بالا ممکن است ناشی از ویژگی متمایز آن‌ها یعنی انتقاد از خود و خودسرزنش‌گری باشد. والدینی که دارای نگرش خودانتقادی هستند در پذیرش اشتباهات و کاستی‌های خود در نقش والدینی خویش مشکل دارند که ممکن است باعث شود آن‌ها همواره احساس نارضایتی و تهدید کنند (۲۸).

هم‌چنین، بر اساس نتایج مدل معادلات ساختاری با اثر تعدیل گر هوش هیجانی مشخص گردید هوش هیجانی به عنوان یک متغیر تعدیل‌گر کاهشی ارتباط مثبت بین کمال‌گرایی بر روی استرس والدینی را تبیین می‌کند. در این راستا، Lin و همکاران عنوان کردند کمال‌گرایی دیگرمحور (تصور والدین مبنی بر اینکه فرزندشان استانداردهای آن‌ها را برآورده نمی‌کند)، والدین را در معرض خطر فرسودگی قرار می‌دهد (۷). با این حال، این اثر نامطلوب کمال‌گرایی دیگرمحور ممکن است با سطوح بالاتر هوش هیجانی در والدین کاهش یابد (۲۹). هم‌چنین، طبق اذعانات Hewitt و Flett کمال‌گرایی شامل معیارهای کمال‌گرایانه و غیر واقع‌بینانه است که از سوی خود فرد و دیگران بر فرد تحمیل می‌شود (۳۰). دسترسی به این معیارها بسیار دشوار می‌باشد و از آن‌جایی که این معیارها افراطی بوده و به عنوان تجربیات تحمیلی بیرونی مطرح هستند، می‌توانند احساس عدم کنترلی در فرد ایجاد

CCBY-NC.4.0 DEED

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

کنند که پیامد آن احساس شکست، اضطراب، خشم، درماندگی و ناامیدی است.

به عبارت دیگر، نقش والدگری خود به طور بالقوه ممکن است منبع استرس محسوب گردد که در آن استرس والدگری می‌تواند از استرس‌های اجتماعی به وجود آید. در واقع والدگری یک نقش اجتماعی است که در درون و بیرون خانواده وجود دارد. والدین می‌بایست نیازهای خود، نیازهای کودکانشان و هم‌چنین نیازهایی که سایر اعضای خانواده (مثل همسر)، اجتماع، و در سطح وسیع‌تر، جامعه بر آن‌ها تحمیل کرده‌اند را برآورده سازند و برای بعضی از والدین، استرس والدگری به صورت مداوم و مزمن، ناشی از احساس شکست در برآورده کردن توقعات دیگران به‌وجود می‌آید که در اکثر اوقات چنین انتظاراتی فراتر از ظرفیت والدگری عمل کرده و سبب‌ساز استرس والدینی شدید می‌شوند (۳۱).

طبق نظریه تعادل بین ریسک و منابع (توان‌مندی والدینی)، استرس والدینی یک سندرم ناشی از عدم تعادل مزمن بین ریسک‌ها و عوامل محافظتی، در حوزه فرزندپروری در والدین است. بنابراین، عوامل حفاظتی می‌توانند از نظر تئوری، آسیب وارد شده توسط عوامل خطرزا و آسیب‌زننده را جبران کنند. هوش هیجانی، تفاوت‌های فردی در نحوه شناسایی، بیان، درک، تنظیم و استفاده از هیجانات خود و دیگران است و به عنوان یکی از قوی‌ترین عوامل محافظتی در برابر فرسودگی والدینی عمل می‌کند (۳۲). هم‌چنین گزارش شده است که اثرات محافظتی هوش هیجانی، بیشتر از عوامل اجتماعی، جمعیت‌شناختی و ویژگی‌های شخصیتی والدین به رسمیت شناخته می‌شود (۱۲). بنابراین با اشاره به مفهوم هوش هیجانی، می‌توان اظهار کرد که والدین دارای هوش هیجانی بالا، منابع و ظرفیت‌های کافی برای مقابله مؤثر با پیامدهای سایر راهبردهای تنظیم هیجان ناسازگارانه مثل سرکوب هیجانی را در اختیار دارند. هم‌چنین، هوش هیجانی افراد را قادر می‌سازد تا محرک‌های هیجانی را شناسایی کنند، حالات عاطفی خود را بشناسند، علل و پیامدهای آن‌ها را درک کنند و زمانی که آن‌ها را برای بهزیستی و اهداف خود آسیب‌زا می‌دانند، آن‌ها را تغییر دهند (۳۳).

از محدودیت‌های پژوهش حاضر این است که صرفاً بر روی مادران و در شهرستان اراک انجام گرفته است، لذا در تعمیم نتایج به مادران در سایر شهرها باید جانب احتیاط را رعایت کرد. لذا پیشنهاد می‌شود که این پژوهش بر روی مادران سایر شهرها نیز انجام گیرد. هم‌چنین، با توجه نقش پدران در رشد و تربیت کودک و تأثیر احتمالی کمال‌گرایی و استرس والدینی پدر در فرزندپروری، بهتر است این پژوهش بر روی پدران نیز صورت گیرد. استفاده از ابزارهای خودگزارشی جهت جمع‌آوری داده‌ها که در مطالعه حاضر از پرسش‌نامه استفاده شد، از محدودیت‌های این پژوهش به شمار می‌رود. لذا پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی از ابزارهای دیگری نظیر مصاحبه‌های ساختاریافته و نیز مشاهدات رفتاری استفاده شود.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ارتباط منفی و معناداری بین هوش هیجانی مادران و استرس والدینی آن‌ها وجود دارد و هم‌چنین این استرس والدینی می‌تواند ارتباط مثبت و معناداری با کمال‌گرایی مادران داشته باشد. از طرفی، هوش هیجانی می‌تواند ارتباط بین کمال‌گرایی و استرس والدینی را تعدیل کند و به عبارتی تأثیر منفی کمال‌گرایی را بر استرس والدینی کاهش دهد. بنابراین، توان‌مندسازی هیجانی مادران و ارتقاء هوش هیجانی آن‌ها از طریق آموزش می‌تواند در کاهش استرس والدینی و کمال‌گرایی والدین مؤثر باشد.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از مادران شهر اراک که با صرف وقت گران‌بهای خود در راستای تکمیل پرسش‌نامه‌های پژوهش یاری‌گر ما بودند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض در منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌دارند که در خصوص این مقاله، تضاد منافع وجود ندارد.

حامی مالی: حمایت مالی برای انجام این پژوهش دریافت نشده است.

ملاحظات اخلاقی (کد اخلاق): قبل از اجرای پژوهش کد اخلاق (IR.ACECR.USC.REC.1402.006) از کمیته اخلاق دانشگاه علم و فرهنگ کسب شد.

مشارکت نویسندگان:

- **طراحی ایده:** سمانه بهزادپور
- **روش کار:** سمانه بهزادپور
- **جمع‌آوری داده‌ها:** سیده زهرا جلالی
- **تجزیه و تحلیل داده‌ها:** سیده زهرا جلالی
- **نظارت:** سمانه بهزادپور
- **مدیریت پروژه:** سمانه بهزادپور
- **نگارش – پیش‌نویس اصلی:** سیده زهرا جلالی، سمانه بهزادپور
- **نگارش – بررسی و ویرایش:** سمانه بهزادپور، سیده زهرا جلالی

References

1. Geprägs A, Bürgin D, Fegert JM, Brähler E, Clemens V. Parental stress and physical violence against children during the second year of the COVID-19 pandemic: results of a population-based survey in Germany. *J Child Psychol Psychiatry 2023; 17(1): 25-32.*
2. Chung G, Lanier P, Wong PY. Mediating effects of parental stress on harsh parenting and parent-child relationship during coronavirus (COVID-*19*) pandemic in Singapore. *J fam violence* 2022; *37(5): 801-12.*
3. Dillmann J, Sensoy Ö, Schwarzer G. Parental perceived stress and its consequences on early social-emotional child development during COVID-19 pandemic. *J Early Child Res* 2022; *20(4): 524-38.*
4. Dijk WV, de Moor MH, Oosterman M, Huizink AC, Matvienko-Sikar K. Longitudinal relations between parenting stress and child internalizing and externalizing behaviors: Testing within-person changes, bidirectionality and mediating mechanisms. *Front Behav Neurosci* 2022; 16(4): *942363.*
5. Sgandurra G, Beani E, Inguaggiato E, Lorentzen J, Nielsen JB, Cioni G. Effects on parental stress of early home-based caretoy intervention in low-risk preterm infants. *Neural Plast 2019; 5(3): 54-6.*

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

6. Lin GX, Szczygieł D, Piotrowski K. Child-oriented perfectionism and parental burnout: The moderating role of parents' emotional intelligence. *Pers Individ Dif* 2022; 198 (9): *111805.*

7. Lin GX, Hansotte L, Szczygieł D, Meeussen L, Roskam I, Mikolajczak M. Parenting with a smile: Display rules, regulatory effort, and parental burnout. *J Soc Pers Relat* 2021; 38(9): *2701-21.*

8. Kleszewski E, Otto K. The perfect colleague? Multidimensional perfectionism and indicators of social disconnection in the workplace. *Pers Individ Dif* 2020; 162: 110016.

9. Carmo C, Oliveira D, Brás M, Faísca L. The influence of parental perfectionism and parenting styles on child perfectionism. *Children 2021; 8(9): 777-89.*

10. Spinelli M, Lionetti F, Setti A, Fasolo M. Parenting stress during the COVID□19 outbreak: Socioeconomic and environmental risk factors and implications for children emotion regulation. *Fam proce* 2021; 60(2): 639-53.

11. Mikolajczak M, Brianda ME, Avalosse H, Roskam I. Consequences of parental burnout: Its specific effect on child neglect and violence. *Child Abuse Negl 2018; 80(6):134-45.*

12. Mikolajczak M, Raes ME, Avalosse H, Roskam I. Exhausted parents: Sociodemographic, child-related, parent-related, parenting and family-functioning correlates of parental burnout. *J Child Fam Stud* 2018; 27(5): 602-14.

13. Lin GX, Hansotte L, Szczygieł D, Meeussen L, Roskam I, Mikolajczak M. Parenting with a smile: Display rules, regulatory effort, and parental burnout. *J Soc Pers Relat* 2021; 38(9): *2701-21.*

14. Kanesan P, Fauzan N. Models of emotional intelligence: A review. *BANGI Journal* 2019; *16(7): 55-74.*

15. Bayot M, Roskam I, Gallée L, Mikolajczak M. When Emotional Intelligence Backfires. *J Individ Dif 2020; 27(5): 655-78.*

16. Sánchez-Núñez MT, García-Rubio N, Fernández-Berrocal P, Latorre JM. Emotional intelligence and mental health in the family: The influence of emotional intelligence perceived by parents and children. *Int J Environ Res Public Health* 2020; 17(17): 6255.

17. Schumacker RE, Lomax RG. A beginner's guide to structural equation modeling. 2nd edition, New York, psychology press. 2004; pp: 77-9.

18. Besharat, MA. Development and Validation of the Tehran Multidimensional Perfectionism Scale. *Psychological Research* 2008; 10(1): 49-*58.* [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

19. Abidin RR, Brunner JF. Development of a parenting stress inventory. *J Clin Child Adolesc Psychol* 1995; 24(1): 31-40.
20. Shirzadi P, Framarzi S, Ghasemi M, Shafiee M. Investigating Validity and reliability of Parenting Stress Index – short form among Fathers of normal child under 7 years old. *Rooyesh* 2015; *3(4): 91-110.*
21. Bar-On RE, Parker JD. The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school, and in the workplace. 1st edition, New Yourk, Jossey-Bass/Wiley. 2000; pp:400-52.
22. Nejati, R., Meshkat, M. The Reliability and Validity of Bar-On's Emotional Quotient Inventory for Iranian English Language Learners. *JFLR 2016; 6(1): 131-54.* [Farsi]
23. George D, Mallery P. IBM SPSS statistics 26 step by step: A simple guide and reference. 16th edition, New Yourk, Routledge. 2019; pp: 120-32.
24. Tabachenik D, Fidel J. Structural equation modeling: Guidelines for determining model fit. *J Bus Res Methods* 2012; 6(5): 1-55.
25. Bru-Luna LM, Martí-Vilar M, Merino-Soto C, Cervera-Santiago JL. Emotional Intelligence Measures: A Systematic Review. *Healthcare (Basel) 2022; 9(12): 1696.*
26. Hosseinzadeh-Oskouei A, Zamani-Zarchi MS, Habibi-Asgharabad M, Khoshkonesh A. Parenting Stress Mediates the Relationship between Mothers' Perfectionism and Behavioral Problems in Iranian Pre-School Children. *Int j behav sci* 2021; 15(1): 8-13.
27. Meeussen L, Van Laar C. Feeling pressure to be a perfect mother relates to parental burnout and career ambitions. *Front Psychol 2018; 9(4): 342086.*
28. Moreira H, Canavarro MC. The association between self-critical rumination and parenting stress: The mediating role of mindful parenting. *J Child Fam Stud* 2018; 27(3): 2265-75.
29. Vicent M, Sanmartín R, Cargua-García NI, García-Fernández JM. Perfectionism and Emotional Intelligence: A Person□Centered Approach. International *J Clinical Practice 2022; 22(1): 8660575.*
30. Hewitt PL, Flett GL. Perfectionism in the self and social contexts: conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *J Pers Soc Psychol* 1991; 60(3): 456-70.
31. Yorke I, White P, Weston A, Rafla M, Charman T, Simonoff E. The association between emotional and behavioral problems in children with autism spectrum disorder and psychological distress in their parents: A systematic review and

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]
[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

meta-analysis. *J Autism Dev Disord* 2018; *48(11): 393-415.*

32. Mikolajczak M, Raes ME, Avalosse H, Roskam I. Exhausted parents: Sociodemographic, child-related, parent-related, parenting and family-functioning correlates of parental burnout. *J Child Fam Stud* 2018; 27(8): 602-14.

Szczygieł D. Service with a fake smile and emotional exhaustion. Does emotional intelligence matter? *Pol Psychol Bull* 2018; 49(3): 299-310.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

CCBY-NC.4.0 DEED

The Moderating Role of Emotional Intelligence in the Relationship Between Perfectionism and Parental Stress: A Descriptive Study

Seyedeh Zahra Jalali[1], Samaneh Behzadpoor[2]

Received: 06/05/24 Sent for Revision: 10/06/24 Received Revised Manuscript: 17/08/24 Accepted: 19/08/24

Background and Objectives: Parenting is stressful for parents, especially mothers, along with many challenges and responsibilities, and many factors can affect parental stress. The purpose of this study was to investigate the moderating role of emotional intelligence in the relationship between perfectionism and parental stress in mothers of elementary school students.

Materials and Methods: The present research is descriptive. The statistical population included the mothers of elementary school students in Arak City in the academic year 2022-2023, out of which 300 mothers were selected by convenience sampling method and completed Tehran Multidimensional Perfectionism, Parental Stress Short Form, and Emotional Intelligence Questionnaires. Data were analyzed using correlation tests and structural equations modeling.

Results: The results showed that mothers' emotional intelligence has a negative and significant relationship with parental stress ($r=-0.67$), and parental perfectionism has a positive and significant relationship with parental stress ($r=0.26$) ($p<0.001$). But there was no significant relationship between perfectionism and emotional intelligence in mothers ($p>0.05$). According to the structural model, emotional intelligence had a moderating role in the relationship between perfectionism and parental stress ($p<0.001$).

Conclusion: According to the results, it appears that high perfectionism and low emotional intelligence in mothers can increase their parenting stress. On the other hand, in mothers who have high emotional intelligence, perfectionism will have less effect on parenting stress. Therefore, increasing emotional intelligence in mothers is recommended.

Keywords: Parental stress, Parent-child relationship, Perfectionism, Emotional intelligence

Funding: This study did not have any funds.

Conflict of interest: None declared.

Ethical Considerations: The Ethics Committee of University of Science and Culture approved the study (IR.ACECR.USC.REC.1402.006).

Authors' contributions:

- **Conceptualization:** Samaneh Behzadpoor
- **Methodology:** Samaneh Behzadpoor
- **Data collection:** Seyedeh Zahra Jalali
- **Formal analysis:** Seyedeh Zahra Jalali
- **Supervision:** Samaneh Behzadpoor
- **Project administration:** Samaneh Behzadpoor
- **Writing - original draft:** Seyedeh Zahra Jalali, Samaneh Behzadpoor
- **Writing - review & editing:** Samaneh Behzadpoor, Seyedeh Zahra Jalali

Citation: Jalali SZ, Behzadpoor S. The Moderating Role of Emotional Intelligence in the Relationship Between Perfectionism and Parental Stress: A Descriptive Study. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2024; 23 (5): 407-20. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-10-30]

[DOI: 10.61186/jrums.23.5.307]

1- MA in Family Clinical Psychology, Faculty of Humanities, University of Science and Culture, Tehran, Iran
2- Assistant Prof., Dept.of Psychology, Faculty of Humanities, University of Science and Culture, Tehran, Iran
ORCID: 0000-0001-5682-5560
(Corresponding Author) Tel: (021) 44238171, E-mail: s.behzadpoor@usc.ac.ir

CCBY-NC.4.0 DEED